

POVODOM 130 GODINA NARODNOG POZORIŠTA SOMBOR

KUĆA UMETNOSTI, MAGIJE, PRIČE...

Prema svedočanstvu koje je ostavio franjevac Bona Mihailović, pozorišna tradicija grada Sombora je duga više od dva veka. Prva pozorišna predstava koju su Somborci imali priliku da vide, odigrana je 1779. godine u prostoru oko crkve franjevačkog samostana. Na osnovu kasnijeg toka pozorišnih zbivanja u našem gradu, lako je zaključiti da su se Somborci u pozorište zaljubili lako i sigurno. A i pozorište se u Somboru lepo i lako dogadalo.

Tokom XIX veka, veliki broj putujućih družina iz Nemačke, Mađarske i Srbije je zastajao u našem gradu i uveseljavao narod svojim predstavama. O položaju Sombora na tadašnjoj kulturnoj mapi govori i podatak da je Jovan Đorđević, kasnije osnivač Srpskog narodnog pozorišta u Novom Sadu i Narodnog pozorišta u Beogradu, svoju viziju o nacionalnom teatru prvo pokušao da ostvari u Somboru. On je 1850. godine, zajedno sa devetoricom obrazovanih mladića osnovao "Društvo Srpskog Pozorišta". Ovo društvo je postojalo manje od godinu dana i za to vreme je prikazalo devet ili deset pozorišnih dela.

Shodno čestim gostovanjima putujućih pozorišta, u Somboru se javila potreba za pozo-

Zgrada Pozorišta iz 1882. godine

o potrebi za pozorištem i značaju istog, ono je opstalo.

U prvoj sezoni 1946/47. godine, izvedeno je dvanaest premijera, ukupno 119 predstava koje je videlo tridesetak hiljada gledalaca. Od samog starta, pozorište je sebi postavilo visoke kriterijume koji su stvarali nedvosmislene putokaze za dalji rad. Ništa nije prepušteno slučaju i svaki potez je bio dobro osmišljen i promišljen.

Današnji naziv, Narodno pozorište Sombor, datira od 1952. godine.

Za 130 godina svog postojanja, pozorište je svom gradu podarilo skoro 500 premijera. Pregršt uspešnih predstava, poput "Andre i Ljubice", "Ženidbe i udadbe", "Švabice",

Ansambel Narodnog pozorišta iz 1986.

rišnim zdanjem. U tom trenutku, Sombor je po broju stanovnika veći od Ljubljane, Zagreba, Skoplja i normalno je da među prvima u zemlji dobija nove kulturne sadržaje. Na inicijativu Deoničarskog društva, koje su činili ugledni somborski Mađari, Srbi i Jevreji, podignuta je pozorišna zgrada. Svečano otvaranje zbilo se 25. novembra 1882. godine, pre tačno 130 godina, i za tu priliku je prikazana predstava "Rand es mod".

Sledeći logičan korak u somborskoj pozorišnoj istoriji bilo je angažovanje stalnog ansambla. Prvo stalno i profesionalno pozorište u našem gradu razvilo se iz Diletantskog pozorišta Gradskog kulturno-prosvetnog saveta. 7. septembra 1946. godine prikazana je prva predstava, delo ruskog pisca A. Kornejčuka "Platon Krečet" u režiji Đorđa Kojičkog.

Pozorište se prvobitno zvalo Okružno amatersko pozorište, pa Okružno narodno pozorište, pa Gradsko narodno pozorište. I bilo je narodno u pravom smislu te reči - zahvaljujući narodnoj pomoći je opstalo, a uzvraćalo je onim što najbolje ume - darovima umetnosti.

Teško stanje u svim segmentima društva izmorenog ratom, lako se kompenzovalo sveprisutnom posleratnom empatijom. Isključivo zahvaljujući velikoj volji ansambla, nemerljivoj pomoći naroda i društvenoj svesti

"Ukročene goropadi", "Kate Kapuralice", "Sumnjivo lice", "Opsade crkve Svetog Spasa", "Bube u uhu", "Ženidbe", osvajale su nebrojeno mnogo nagrada na najznačajnijim festivalima u zemlji i kreirale magičnu priču o pozorištu koja i danas traje. Od samog početka, pozorište je bilo poznato po tome da u njemu rade najznačajniji reditelji sa ovih prostora, ali i da daje priliku mladim. Zato se danas može pohvaliti činjenicom da su najznačajnija rediteljska imena danas u Srbiji, svoje prve profesionalne korake pravili baš ovde. Festival "Pozorišni maraton", kojim se već dvadeset godina unazad završava pozorišna sezona, jedan je od najznačajnijih revijalnih festivala u zemlji kome se pozorišni znalci i verna publika uvek raduju i vraćaju.

Sombor se svom pozorištu brzo i lako prepustio, disao sa njim i dozvolio da mu ono daje ritam i kulturni identitet. Somborci, reklo bi se, nikada se nisu pokajali i zahvaljujući tome su postali izrafinisana, stroga i kvalitetna publika. I posle 130 godina, sa mladalačkim entuzijazmom i fanatičkom posvećenošću, Narodno pozorište Sombor nastavlja svoju beskompromisnu borbu za umetnost, za lepo, za magiju, za priču. A publika je ta koja neće dozvoliti da zavesa ikada padne.

Bojana Kovačević

PRIČE I TAMBURAŠI NIKOLE MAŠIREVIĆA

MOJI SVIRAČI ZA JUBILEJ

Na velikoj sceni Narodnog pozorišta, 13. decembra od 20 časova, biće priređeno jubilarno – deseto veče priča i tamburaša Nikole Maširevića pod naslovom **MOJI SVIRAČI**.

Zapise iz njegovih knjiga kazivaće glumci, a pola veka tamburašenja podvući će

svojim perima, tek toliko da se još ne zaboravimo, pet orkestara iz ovog grada - *Somborski tamburaši, Još ovu noć, Bajski sokak, Fijaker stari i Preparandisti*, uz kantanjete, gitaru i glas jednog oca i ćerke, jednog pitkorečivog gosta večeri i celovečernjih uspomena koje će i same doći. T.S.

„РАВАНГРАДСКИ СПОМЕНАР“ ПРЕДСТАВЉЕН У БАЧКОЈ ТОПОЛИ

ЛИСТАЊЕ НАШТИМОВАНО ТАМБУРОМ

У Српском културном центру „Вук Стефановић Караџић“ у Бачкој Тополи представљен је 15. новембра „Раванградски споменар“ Николе Маширевића.

Реч о аутору казивао је домаћин вечери Бранко Косовић, записе је читао глумца Перо Стојанчевић, музику и песме исписали су својеручно Јовица и Сињиша Николић, Владо Поповић, Стеван Маширевић и аутор.

У том Сомбору умет да пронађем мир, па ме обично тај мир лепо узнемири

и почнем да пишем... Тако сам 2009. написао ову књигу да се листа као споменар, јер је сећање једини рај из којег не можемо да

она песма на крају каже – зором грешни људи одлазе у рај. Нити је још зора, нити смо ми баш богзна кол'ко грешни, већ само волимо

будемо протерани. Зато ћемо вечерас учинити све да останемо у сећању. И ми вама, и ви нама. А за рај још име времена, јер како

лепа слова и песму. Вечерас желим да их поделимо и волимо са вама – рекао је Никола Маширевић.

T. S.

ГАЛЕРИЈА КУЛТУРНОГ ЦЕНТРА „ЛАЗА КОСТИЋ“

СЛИКЕ И МОНОГРАФИЈА МИЛЕНКА БУИШЕ

У Галерији КЦ „Лаза Костић“, у уторак, 27. новембра, у 19 часова, биће отворена изложба слика Миленка Буише, уз промоцију монографије чији је издавач Културни центар Сомбор. Аутор ће се представити новим делима из циклуса „Коњи који јуре“, сликама рађеним у техникама акварела, акрилика и пастела. О стваралаштву уметника говориће историчар уметности Здравко Вучинић из Београда, који ће и отворити изложбу. Љубитељи ликовне уметности поставку дела овог сомборског сликара моћи ће да виде до 12. децембра.

СЛИКЕ СА ЈУЛСКЕ КОЛОНИЈЕ У ДОМУ УЧЕНИКА У СОМБОРУ СУСРЕТ БОЈА И СЛИКАРА

У Галерији Дома ученика изложено је 19 слика, улја на платну, учесника Ликовне колоније, одржане у јулу 2012. године. Водитељ колоније била је Невенка Нена Трајковић из Сремске Митровице, домаћин Лјубинка Бошњак, а рецензент Сreto Бошњак, историчар уметности.

Иако је жеља директора Дома ученика Миланка Јовичића, да овај сусрет буде тематски, сматрајући да Сомбор може бити драгоцен инспиративни изазов за сликаре, пре свега својом лепотом, већина сликара одлучила се за сло-

боду избора, идеја и начина сликања. Тако је добијена велика разноврсност радова – rekla је на отварању изложбе, између осталог, Мирјана Жекић.

Имала сам времена да спустим своју шпaхлу, да прошетам међу сликарима својих колега, да поразговарам са њима, да „украдем“ неку идеју, а надам се да учим. Добила сам много корисних савета – rekla је Spomenka Евде-нић, члан Ликовне групе 76. Поставка у Дому ученика је до 26. новембра, када се сели у Музеј Srema у Sремску Митровицу.

ДЖЕПНО ПОЗОРИШТЕ „BERTA FERENC“ NOVEMBARSKI „SUSRETI“

Гости 155. „Susreta“ somborskog Džepnog pozorišta „Berta Ferenc“ biće amateri KUD-a „Arany Janoš“ iz Čonoplje. Publici će biti predstavljene likovni radovi **Mađe Lepojević**, studentkinje likovnih umetnosti iz Čonoplje, izložbu će otvoriti **Jožef J. Fekete**, predsednik Džepnog pozorišta.

Čonopljanci će se predstaviti narodnim pesmama i igrama, zabavnom muzikom i dramskim nastupom. „Susreti“ padaju na jedanaesti rodjendan Džepnog pozorišta i počinju u 18 časova u uторак, 27. novembra, u Mađarskoj građanskoj kasini u Somboru.